

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 274/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Ščury, PhD., Mierová 1725, Čadca, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. CA-6C/13/2011 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (predtým Okresného súdu Čadca) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať im primerané finančné zadost'učinenie a trovy konania.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe návrhu z 18. januára 2011 (sťažovatelia vystupujú v postavení žalobcov v 3. a vo 4. rade) prebiehalo na okresnom súde konanie vo veci vydania bezdôvodného obohatenia vedené pod sp. zn. 6C/13/2011. Meritum veci je vydanie bezdôvodného obohatenia za ťažbu drevnej hmoty na pozemku, ktorého sú sťažovatelia podielovými spoluvlastníkmi. Samotné konanie trvá už od roku 2011, teda vyše 14 rokov.
3. Sťažovatelia v sťažnosti podrobne uvádzajú chronológiu postupu okresného súdu v ich právnej veci vrátane prerušenia napadnutého konania od 19. júla 2011 do 15. júna 2016, ako aj úmrtia pôvodného odporcu v konaní a následne aj pôvodného navrhovateľa v 1. rade, na čo reagovali

návrhmi, aby okresný súd pokračoval v konaní s ich právnymi nástupcami, čomu okresný súd vyhovel.

4. Sťažovatelia zdôrazňujú, že počas 9 rokov nebolo otvorené ani jediné pojednávanie (aj keď tomu nebránila žiadna prekážka). Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až 8. októbra 2019, ďalšie pojednávanie až 17. septembra 2020 (teda skoro o ďalší rok).

5. Okresný súd Čadca vydal v danej veci rozsudok sp. zn. 6C/13/2011 zo 16. októbra 2020, ktorým žalobu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľov Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 10Co/6/2022-644 z 31. januára 2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

6. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu 5. apríla 2024 dovolanie. Hoci bolo v danej veci už rozhodnuté o výške trov konania a od samotného podania dovolania ubehol už rok, okresný súd dosiaľ dovolanie nepostúpil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, v čom vidia sťažovatelia porušenie svojich označených práv. Po podaní dovolania boli sťažovatelia nútení podávať sťažnosti proti uzneseniam o trovách konania (č. k. CA-6C/13/2011-671, neskôr uznesenie č. k. CA/6C/13/2011-717), v ktorých argumentovali aj tým, že čakajú na konanie a rozhodnutie dovolacieho súdu.

7. Okrem tohto boli v konaní identifikované aj ďalšie početné prietahy, ktoré sa sťažovatelia pokúšali zvrátiť podávaním sťažností, ktoré boli zamietnuté ako nedôvodné.

8. S poukazom na už uvedené sťažovatelia zastávajú názor, že riadne osvedčili porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote, ku ktorému došlo postupom okresného súdu. Zo všetkých uvedených skutočností [vrátane judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] vyplýva, že konanie v trvaní 14 rokov stále nie je skončené na treťom stupni konania. Ako žalobcovia sa tak sťažovatelia neprimerane dlho nachádzajú v stave právnej neistoty.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré bolo podľa ich názoru poznačené zbytočnými prietahmi.

10. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, sťažovatelia namietajú postup okresného súdu v napadnutom konaní od začatia konania, pričom predostierajú predovšetkým problém spojený s tým, že okresný súd dosiaľ nepredložil nimi podané dovolanie najvyššiemu súdu napriek tomu, že ubehol už viac ako jeden rok. Právna neistota sťažovateľov tak pretrváva.

11. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (napr. IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

12. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti prezentuje už ustálený záver, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014, II. ÚS 176/2019).

14. V danej veci ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a vlastných zistení na základe súčinnosti s okresným súdom, ako aj z vlastnej rozhodovacej činnosti považuje za preukázané, že v čase, keď sa sťažovatelia obrátili so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd (9. máj 2025), bola ich právna vec v merite veci právoplatne skončená rozsudkom okresného súdu zo 16. októbra 2020 v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu z 31. januára 2024, čo sťažovatelia napokon ani nespochybňujú. Priebeh napadnutého konania z hľadiska uplatnených práv bol už predmetom meritórneho posúdenia ústavného súdu, ktorý ústavnú sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. IV. ÚS 54/2019 z 31. januára 2019 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

15. Ústavný súd na základe skutkových informácií konštatuje, že v čase podania ústavnej sťažnosti bola otvorenou časťou posudzovaného konania, ktorú okresný súd stále prejednával, etapa rozhodovania o trovách konania, ktorú sťažovatelia argumentačne nespochybňujú, a tiež činnosť okresného súdu spojená s predložením veci najvyššiemu súdu na dovolacie konanie.

16. Sťažovateľmi podané dovolanie síce otvára možnosť, že vec by mohol opätovne rozhodovať krajský súd v prípade kasačného výroku rozhodnutia dovolacieho súdu, čím by bola nadobudnutá právoplatnosť meritórneho rozhodnutia prelomená, uvedené však nie je dostatočným dôvodom na záver, že právna istota sťažovateľov nebola aktuálne nastolená a tento stav sa po dovolacom konaní nezmení.

17. Ústavná sťažnosť smerujúca proti postupu okresného súdu nie je objektívne spôsobilá naplniť svoj účel. Podľa sťažnostnej argumentácie a zistení ústavného súdu okresný súd po vrátení veci z odvolacieho súdu rozhodoval o výške trov konania, teda nezostal nečinným. Uznesenie okresného súdu z 30. apríla 2024 napadli sťažovatelia sťažnosťou, na základe ktorej bolo predmetné rozhodnutie zrušené uznesením z 11. októbra 2024. Okresný súd opakovane rozhodoval o výške trov konania uznesením z 3. marca 2025, ktoré sťažovatelia tiež napadli sťažnosťou, o ktorej nebolo dosiaľ rozhodnuté. Je zrejmé, že povinnosť súdu rozhodnúť o výške trov konania po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, vyplýva z § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Samotné podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nie je dôvodom

na nerozhodnutie o výške trov konania, ako sa domnievajú sťažovatelia. Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 537/2022).

18. V súvislosti s predkladaním dovolania najvyššiemu súdu, čo nie je primárne činnosť spočívajúca v rozhodovaní súdu, však môže dochádzať k zbytočným prietahom (napr. III. ÚS 782/2016). Podanie dovolania si obvykle vyžiada, aby okresný súd vykonal ďalšie úkony s prípravou spisu na predloženie veci najvyššiemu súdu ako vyrubenie súdneho poplatku a doručovanie dovolania, resp. vyjadrení stranám, čo sú úkony prevažne administratívnej povahy. Okresný súd popri rozhodovaní o trovách konania dosiaľ vyrubil súdny poplatok za podané dovolanie a 19. mája 2025 (po podaní sťažnosti) realizoval výzvu k dovolaniu.

19. Ústavný súd pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmieta sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných prietahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, II. ÚS 238/2020).

20. Ústavný súd uzatvára, že vzhľadom na právoplatnosť rozhodnutia v merite veci sa zameral predovšetkým na postup okresného súdu po vrátení veci z odvolacieho súdu, ktorý síce nebol úplne optimálny, nešlo však o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie označených práv sťažovateľov, a preto ich ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti nezaoberal.

22. Nad rámec ústavný súd dodáva, že uvedené rozhodnutie ústavného súdu nepredstavuje procesnú prekážku, ktorá by v budúcnosti bránila sťažovateľom obrátiť sa na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ak by v pokračujúcej časti konania dochádzalo podľa názoru sťažovateľov k zbytočným prietahom zo strany okresného súdu, prípadne následne najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu